

beavatkozása a mezőgazdasági rendeltetésű földek használatába; 6. a közigazgatás szerepe a műemlék- és természetvédelemben; 7. a közigazgatási tisztviselők szerepe a jogszabályok előkészítésében. E témák közül a Nemzetközi Közigazgatástudományi Intézet igazgatótanácsa előreláthatólag hármat szándékozik az 1965-ben tartandó XIII. Nemzetközi Közigazgatástudományi Kongresszus napirendjére felvenni.

A bécsi kongresszus keretében fogadást adott a delegátusok részére Gorbach kancellár (a schönbrunni kastélyban), Figl volt kancellár, alsó-ausztriai tartományfőnök (a dürnsteini szövethetesi szőlőgazdaságban) és Jonas bécsi polgármester

(a Rathausban). Ezek az alkalmak is hasznosan szolgálták azt a célt, hogy a delegátusok minél több személyes eszmecserét folytathassanak egymással. A küldöttek körében általában az volt a vélemény, hogy a kongresszus tanácskozásai gyümölcsözőek voltak, de a jövőben a szervezést még tökéletesíteni lehet és kell, főként az eddiginél több, kisebb létszámú munkacsoport beállítása útján. Úgy gondoljuk, hogy a helyes irányban való továbbhaladás iránti várakozással tekinthetünk a jövőben sorra kerülő nemzetközi közigazgatástudományi találkozók elé.

MARTONYI JÁNOS

Geomorfológiai térképezési konferencia

A geomorfológiai térképezés albizottságát a Nemzetközi Földrajzi Unió alkalmazott geomorfológiai bizottsága 1960-ban az Unió stockholmi közgyűlésén létesítette a geomorfológiai térképezés iránt egyre fokozódó érdeklődés, valamint a geomorfológiai térképek növekvő jelentőségének felismerése nyomán. Az albizottság feladatát az alkalmazott geomorfológiai bizottság 1960. augusztus 13-i ülésén a következő pontokban határozta meg: 1. a részletes geomorfológiai térképezés alapelveinek és a térképezés egységes koncepciójának a kidolgozása; 2. a kutatás olyan újabb módszereinek bevezetése a geomorfológiába, amelyek a geomorfológiai térképezés eredményeként kerültek kidolgozásra; 3. a nemzetgazdaság (népgazdaság) támogatása a geomorfológiai térképezéssel a földrajzi környezet minél jobb hasznosítása útján.

Az albizottság elnöke a geomorfológiai térképezés kitűnő és elismert művelője, a kiváló lengyel morfológus, dr. M. Klimaszewski professzor lett.

Az előbb említett program megvalósítása módzatainak megbeszélésére ült össze az albizottság első konferenciája 1962. május 2—12 között Lengyelországban.

A minden tekintetben jól sikerült konferencia megrendezésével a Lengyel Tudományos Akadémia Földrajzi Intézetét bízta meg a Nemzetközi Földrajzi Unió. Az ülésen többek között részt vett J. Tricart professzor (Strasbourg), a Nemzetközi Földrajzi Unió alkalmazott geomorfológiai bizottságának elnöke, H. Verstappen (Hollandia), a bizottság titkára, I. P. Bakker

(Hollandia), M. Klimaszewski (Lengyelország), a geomorfológiai térképezési albizottság elnöke, L. Berry (Khartum, Szudán), I. Demek (Csehszlovákia), J. Dresch (Párizs, Sorbonne), R. Galon (Lengyelország), J. Gellert (NDK), F. Gullentops (Belgium), P. Michel (Dakar). A konferencia titkára dr. Sylvia Gilewska volt.

A konferencia üléseit és tanácskozásait Krakkóban, Torunban és Varsóban tartotta. Az előadásokat geomorfológiai térképkiállítással és tanulmányi kirándulásokkal kapcsolták össze, amelyek elvezették a résztvevőket a sziléziai iparvidékre, a krakkói Jurába, a Keleti Beszkidékbe, a Magas Tátrába, a Lengyel Alföldön Torun és Bydgoszcz, valamint Nowe Miasto vidékére.

A konferencián több fontos előadás hangzott el: így Tricarté az északnyugat-afrikai szemiárid területek morfológiai térképezéséről, Berryé a sivatagi és pusztai területek morfológiai térképezéséről, Klimaszovskié a lengyel, Gellerté az NDK-beli, Demeké a csehszlovák morfológiai térképezéséről, Bakkeré a geomorfológiai és talajtani térképek viszonyáról, Verstappené a légi felvételeknek a felhasználhatóságáról a morfológiai térképezésben. Az első nap délelőttjén tartottuk meg mi is előadásunkat *Bulla Béla* akadémiai levelező taggal, a magyarországi morfológiai térképezési munkálatok állásáról „Die geomorphologische Übersichtskarte Ungarns” címen.

Az előadásokat követő kétnapos vita során két felfogás kristályosodott ki: a Klimaszewski professzor által képviselt lengyel, és az általunk képviselt magyar

állásfoglalás. A lengyel vélemény szerint a geomorfológiai térképnek a) a felszíni formákat; b) a formakialakító proceszusokat és c) a formák korát kell szemléltetni és bemutatnia. A magyar álláspont az volt, hogy mindezek mellett a morfológiai térképnek — akár színnel, akár valami más módon — fel kell tüntetnie a kőzetanyagot (a litológiai alapot) is, amelyből a forma felépült, mert hiszen egész sor kőzetminőséghez kötött forma van, valamint a hidrográfiai hálózatot és a legfontosabb morfológiai adatokat.

Hosszas vita után a magyar álláspont érvényesült és kompromisszumos megoldás született. Eszerint a részletes geomorfológiai térképeken fel kell tüntetni a formákat felépítő kőzetanyagot is, de általában tovább kell kutatni és kísérletezni olyan módszerek kimunkálásán, amelyek a célnak leginkább megfelelő megoldást teszik lehetővé. A londoni kongresszusig hátralevő két év folyamán elkészülő geomorfológiai térképeket értékelés céljából a kongresszuson lehetőleg be kell mutatni.

Egyhangú határozatként mondta ki a konferencia, hogy a geomorfológiai térképeknek szigorúan tudományos tartalommal kell készülniök. Az ilyen térképekből azután praktikus célok érdekében további megfelelő tematikus morfológiai térképek

készíthetők. Ami a térkép mértékét illeti, a konferencia határozata szerint az 1:100—1:10 000-ig geomorfológiai alap- és tervrajz, 1:10 000—1:100 000-ig részletes geomorfológiai térkép, 1:100 000 felett általános (áttekinthető) térkép.

A konferenciával kapcsolatos geomorfológiai térképbemutatón nagy tetszést arattak a szemléletesen elkészített, gazdag tartalmú lengyel térképek, különösen az észak-lengyelországi síksági térképek. Készítésükről R. Galon professzor és munkatársai számoltak be.

Mind a krakkói, mind pedig a toruni lengyel beszámoló és térképbemutatók hangsúlyozták a geomorfológiai térképek felhasználhatóságát az urbanisztikában, a bonitációs munkálatokban és a regionális tervezésben.

Nekünk magyar résztvevőknek különösen hasznos és eredményes volt a jól szervezett és kitűnően megrendezett konferencia. Nemcsak azért, mert álláspontunkat eredményesen képviseltük és annak híveket szereztünk, hanem azért is, mert a geomorfológiai térképezés albizottsága lengyelországi konferenciájának tanulságait és eredményeit gyümölcsöző módon tudjuk felhasználni hazai kutató- és térképező munkánkban is.

PÉCSI MÁRTON

Beszámoló a IV. agrokémiai szimpóziumról

A pisai egyetem, illetve az „Agrochimica” szerkesztősége 1957-ben rendezett először nemzetközi konferenciát az agyag-ásványkérdésről. A foszfor, majd a nitrogén talajtani és biokémiai problémáiról Procchióban, illetve Sevilleben rendezett szimpóziumok után ismét Pisában gyűltek össze ez év áprilisában 13 ország képviselői a növények tápanyagfelvételével kapcsolatos legújabb kutatási eredmények megbeszélésére. E nagy és szerteágazó problémát 5 szekció-ülésen vitattuk meg. Az egyes üléseket az illető témakör egy-egy nemzetközileg is elismert specialistájának bevezető, a kutatás helyzetét összefoglaló előadása nyitotta meg. A hozzászólások és vita után hangzott el az egy-egy részletkérdéssel kapcsolatos konkrét kutatási eredményekről szóló 28 korreferátum.

Az első szekció bevezető előadásában a *növénytáplálkozás néhány szempontja* címmel R. S. Russel (Anglia) általános áttekintést adott a növényeknek a talaj-

ból történő tápanyagfelvételéről. Ez a folyamat három részre bontható: 1. az ionok bejutása a gyökérbe, 2. aktív transzport a gyökéren belül, 3. bejutás a szállító szövetrendszerbe és a továbbszállítás.

Az első szakasszal kapcsolatban a legvitatottabb kérdés a látszólagos szabad hely kérdése. Számos megfigyelés szerint ugyanis az ionfelvétel az első 10—15 perces szakaszban független a környezeti tényezők hatásától és nem metabolikus jellegű. Azonban éppen az utolsó időkben több olyan közlemény is megjelent, amelynek értelmében a látszólagos szabad helyeken való ionfelvételt nem lehet kizárólagosan passzív fizikai folyamatnak fel fogni.

Az aktív transzport mechanizmusának tárgyalásakor az előadó áttekintette a régebbi Lundegårdh-féle anion-légzési koncepciót, valamint az újabb feltételezéseket az ún. „carrier”-ek, vagyis szállítók szerepéről. A szállítóelmélet szerint az ionok